

Vaatenurki keelte õppimisele, oskamisele ja mõistmisele

Ajakirja Lähivõrdlusi. Lähivertailuja 29. number jätkab ühest küljest sarja pikki traditsioone, teisalt aga toob kaasa uusi suundumusi nii käsitletavate keelte kui ka teemade osas. Selle numbri artiklid pärinevad mitmelt poolt, osa neist põhineb Soome rakenduslingvistika ühingu AFinLA 2018. aasta sügissümposiooni VIRSU-töötoa ettekannetel.

Juba kindlaks kujunenud ja ootuspärasel viisil keskendub LV 29. number eri keelte ja keeleliste nähtuste võrdlemisele. Selles numbris on lisaks tavapärasele eesti, soome ja vene ning mitmes varasemas numbris käsitletud karjala keelele uue võrreldava keelena läti keel. Keelte võrdlemisele lähenetakse nii kontrastiivselt kui ka keeleõppija vaatenurgast, analüüsiobjektiks on mitmesugused õppimise eeldused ja vormid. Uue teemana on käsitletud keelepoliitiliselt olulist küsimust: soome keele rolli ja kasutust akadeemilises keskkonnas.

Sellegi aasta numbris jätkatakse Lähivõrdlustes avaldatud artiklisarja lähisugulaskeelte vastastikusest mõistmisest: retseptiivset mitmekeelsust käsitletakse kahes artiklis. Pirkko Muikku-Werner ja Helka Riionheimo tutvustavad kognitiivseid strateegiaid, mida soome üliõpilased on kasutanud aunusekarjala teksti tõlkimisel. Lisaks arutletakse artiklis mõistmisstrateegiate õpetatavuse üle. Hanna-Ilona Härmävaara ja Charlotte Gooskens keskenduvad soome ja eesti sõnavara vastastikusele mõistatavusele nii kirjalikul kui ka suulisel kujul võrdluses varasema, germaani, slaavi ja romaani keelte vastastikust mõistatavust kaardistava ulatusliku uurimusega.

Niclas Oranen kirjeldab adessiivi funktsioone tverikarjala keeles ning võrdleb adessiivi kasutust soome, eesti ja vene keelega. Uurimus näitab, et kuigi adessiiv on ajalooliselt kuulunud kohakäänete hulka,

kasutatakse seda tänapäeval ka aja, vahendi, omaja, vastuvõtja, kogeja ja objekti tähistamiseks. Eesti keel on võrdlusobjekt kahes artiklis. Sirje Kupp-Sazonov uurib oma artiklis vene deminutiivsete noomenite eestikeelseid vasteid Anton Tšehhovi novellide ja nende eestikeelsete tõlgete põhjal. Ilze Tälberga ja Merle Vare uurimismaterjaliks läti verbiprefiksitate analüüsimisel on läti ilukirjanduse tõlked eesti keelde.

Marja Järventausta artikkel jätkab varasemates Lähivõrdluste numbrites ilmunud vanemate soome keele kui võõrkeele õpikute käsitlemist. Seekord on tähelepanu all 1919. aastal Eestis ilmunud soome keele õpik "Soome keele õperaamat iseõppijatele", mis on tõlge 1890. aastal ilmunud saksakeelsest õpikust "Praktische Grammatik der Finnischen Sprache für den Selbstunterricht". Lisaks võrreldakse artiklis "Õperaamatut" Johannes Aaviku õpikuga "Praktik soome keele õpetus" (1908) ja Lauri Kettuse "Soome keele õperaamatuga" (1920).

Kristina Koppel esitleb oma artiklis e-leksikograafia olukorda Euroopas ja Eestis ning selgitab, kas automaatselt valitud eestikeelset korpuslaused sobivad eesti keele B2–C1-taseme õppijatele mõeldud sõnaraamatusse. Markku Nikulin toob esile ülikoolis töötava rahvusvahelise taustaga akadeemilise personali kogemustel põhineva vaatenurga soome keele vajaduse kohta töö- ja argielus ning rõhutab keeleoskuse seost vastajate heaolu ja lõimumise tulemuslikkusega.

Täname kõiki autoreid huvitavate ja mitmetahuliste artiklite ning retsensente väärtuslike kommentaaride eest, millest on autoritel artiklite viimistlemisel palju kasu olnud.

Palju tänu kõikidele avaldamisprotsessis osalenutele tõhususe ja paindlikkuse eest käesoleva numbriga ettevalmistamise ajal. Eriti suur tänu numbriga väljaandmise rahastamise eest kuulub Soome-Ugri Kultuuriseltsi sihtasutusele ning Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumile. Peame väga tähtsaks, et Lähivõrdlusi. Lähivertailuja jätkab ilmumist Eesti Rakenduslingvistika Ühingu väljaandena.

Joensuu, Viinis, Seattle'is ja Tartus

*Annekatrin Kaivapalu, Johanna Laakso,
Hanna-Ilona Härmävaara ja Raili Pool*